

SLOVENSKÁ ŠTATISTIKA a DEMOGRAFIA

SLOVAK STATISTICS
and DEMOGRAPHY

3/2019

ročník/volume 29

Recenzovaný vedecký časopis so zameraním na prezentáciu moderných štatistických a demografických metód a postupov.

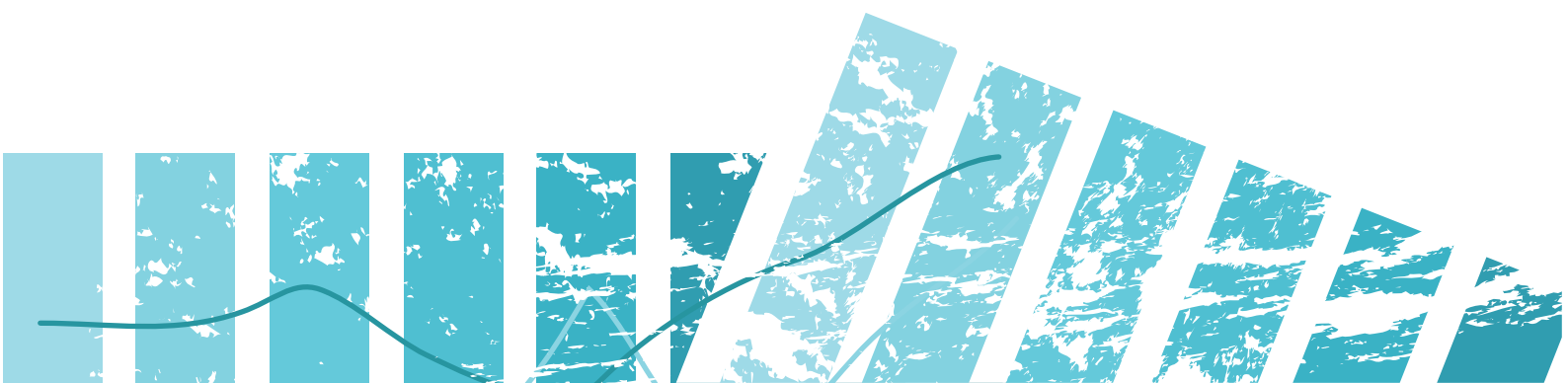
Scientific peer-reviewed journal focusing on the presentation of modern statistical and demographic methods and procedures.

Článok/Article: 6

Typ článku/Type of article: recenzia publikácie/review of publication

Strany/Pages: 58 – 59

Dátum vydania/Publication date: 15. júl 2019/July 15, 2019

Recenzia publikácie/Review of Publication

Erik Šoltés a kolektív
**CHUDOBA A SOCIÁLNE VYLÚČENIE V EÚ A V SR V KONTEXTE
STRATÉGIE EURÓPA 2020**

Erik Šoltés and team of authors
**POVERTY AND SOCIAL EXCLUSION IN EU AND IN THE SR IN THE CONTEXT
THE EUROPE 2020 STRATEGY**

Univerzita Pardubice, Fakulta ekonomicko-správná, 2018. 312 s.
ISBN 978-80-7560-185-8

Problematika chudoby naďalej ostáva v centre pozornosti národných a európskych politik. Príslušné odporúčania na boj s chudobou sú založené na dostupných štatistických údajoch a predovšetkým ich relevantnej analýze. Prezentácia čísiel, hlbší pohľad na súvislosti, overenie vzájomných vzťahov potvrdených implementáciou konkrétnych štatistických metód sú nevyhnutným predpokladom na nastavenie konkrétnych odporúčaní a na monitorovanie dosiahnutých výsledkov. Jedným z príspevkov Slovenska k tejto problematike je aj najnovšia monografia kolektívu autorov Ekonomickej univerzity pod vedením docenta Šoltésa. Monografiu vydala Univerzita Pardubice.

Práca sa opiera o hodnotenie Stratégie Európa 2020. Stratégia vymedzuje 5 cieľov na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a okluzívneho rastu a jedným z cieľov je znížiť v Európskej únii počet ľudí ohrozených rizikom chudoby o 20 miliónov do konca roka 2020.

Autori sa opierajú o koncept chudoby, ktorý je použitý na účely napĺňania cieľov stratégie Európa 2020 a ktorý zahŕňa príjmovú chudobu, materiálnu depriváciu a vylúčenie z trhu práce. Tieto dimenzie sú obsahom prvej až tretej kapitoly.

V rámci kapitoly o príjmovej chudobe autori pomerne stručne uviedli teoretické východiská (definície, koncepty a meranie). Treba však podotknúť, že sa tu prelína koncept chudoby s meraním výlučne jednej jej dimenzie – príjmovej chudoby. Ako uvádzajú samotní autori v predslove, „hlavné výsledky však prinášajú tretia a štvrtá podkapitola príslušnej kapitoly, kde sú prezentované výsledky štatistických analýz, vzťahujúce sa na slovenské domácnosti.“ Výsledky potvrdili, že na hrozbu príjmovej chudoby má najväčší vplyv ekonomická aktivita osoby na čele domácnosti a potvrdili aj známy profil chudoby na Slovensku, keď „za najproblematickejšie treba považovať domácnosti, na čele ktorých je nezamestnaná osoba, ďalej rodiny s nízkou úrovňou vzdelania a domácnosti s osamelým rodičom a viacdenné domácnosti.“

Rovnaká štruktúra kapitoly bola použitá aj v prípade analýzy materiálnej deprivácie. Tu sú teoretické východiská veľmi dobre a čisto spracované, chýba mi však odvolávka na zmenu metodiky merania, ku ktorej došlo v priebehu implementácie stratégie a ktorá má na rôzne krajiny rôzne dopady, ako je uvedené napr. v príspevku R. Vlačuhu s názvom *Zmeny v meraní materiálnej deprivácie z hľadiska zavedenia indikátora materiálnej a sociálnej deprivácie*, ktorý bol uvedený v časopise Slovenská štatistika a demografia č. 4 v minulom roku. To však neuberá na analytickej hodnote obsahu.

Dimenzia vylúčenie na trhu práce rozšírila chápanie chudoby a sociálneho vylúčenia o aspekt pracovnej intenzity členov domácnosti, ktorá má výrazný vplyv na indikátor chudoby a sociálneho vylúčenia napr. v Írsku, Grécku a Španielsku.

Posledná, štvrtá kapitola prezentuje výsledky analýzy už spomínaného agregovaného indikátora „miera chudoby a sociálneho vylúčenia“, ktorého súčasťou sú práve príjmová chudoba, materiálna deprivácia a vylúčenie na trhu práce v EÚ a v SR za obdobie 2008 – 2016.

Kľúčovou kapitolou je z môjho pohľadu piata kapitola, ktorá prináša zmapovanie pokroku EÚ a vybraných krajín v boji proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu a posúdenie pokroku s využitím zhlukovej analýzy.

Treba povedať, že skupina autorov zúročila svoje viacročné skúsenosti s prácou s databázou mikroúdajov štatistického zisťovania EU SILC, ktoré je zdrojom pre všetky indikátory. Aplikáciou konkrétnych metód (všeobecný lineárny model, binomická a multinomická regresia, kontingenčná a korešpondenčná analýza) potvrdili a rozšírili pohľad na chudobu a sociálne vylúčenie na Slovensku a v krajinách EÚ.

Knihu možno čítať ako monografiu o chudobe, ako učebnicu aplikácie štatistiky v praxi, ale aj ako hĺbkovú analýzu vybraných aspektov chudoby. Monografia zhrnula pohľad na túto problematiku z hľadiska času a použitého zdroja a bude mať nezastupiteľné miesto pre študentov, štatistikov a analytikov. Jej rozšírenie medzi politikov, minimálne z hľadiska pohľadu na slovenské domácnosti by naplnilo edukačnú stránku práce s dátami, ktorú možno považovať v národných podmienkach za slabšiu. O to viac, že cieľ stratégie EU 2020 sa zatiaľ nepodarilo naplniť a podiel osôb v riziku chudoby a sociálneho vylúčenia v EÚ vzrástol.

PhDr. ĽUDMILA IVANČÍKOVÁ, PhD.

Autorka je generálna riaditeľka sekcie sociálnych štatistík a demografie Štatistického úradu SR.